

Je nutné podporovat iniciativu a nápaditství za cenu, že se hned netrefíme do černého. Neboť jen tehdy, když budeme neustále hledat nové formy, si můžeme dovolit udělat chyby — přirozeně za předpokladu, že si je včas uvědomíme a rychle je napravíme.

Nesmíme ani na okamžik dovolit, aby naš svaz ztrácel svoji mládežnickou tvář.

Nikdy nesmíme pustit z rukou zbraň kritiky. Přicházejme sami s kritickými připomínkami, ke své práci. To přirozeně neznamená, že připustíme její jakékoliv znevažování. Naše kritika je zaměřena proti všemu co nás spoutává, co nám nedovoluje naplnit dýchací. Je to kritika, která na druhé straně rozvíjí všechno, co je spojeno se životem, se vším, co socialistický vývoj mladého člověka vyžaduje.

Kvantita našeho Svazu volá po nové kvalitě. Znamená to především, aby celá naše činnost měla hluboký smysl, aby v ní nebylo nic, co není ku prospěchu člověka, společnosti, socialistického vývoje. Máme v tomto směru nesmírné možnosti. Hranice socialismu jsou tak široké, že dávají možnost uplatnění každému jednotlivci. Je ale třeba pracovat tak, aby všichni naši stoupenci i protivníci věděli, že jsme lidé, kteří pracují na základě poznání zákonitosti společenského vývoje, na základě hlubokých znalostí situace. Že jsme lidé, kteří ve svém hledání dokáží být odvážni, takoví, kteří dělají všechno pro to, aby pomohli urychlit v zájmu člověka přeměnu tohoto světa.

Z projevu JURAJE VARHOLÍKA na celostátní parádě předsedů OV a KV SSM
v Gottwaldově v dubnu 1974

RENESENCE CYKLISTIKY

V PODMINKÁCH SVAZU TURISTŮ A ČOV SSM

V současné době prožívá jízdní kolo, jako dopravní a přesunový prostředek, ale i jako národní sport a aktivního odpočinku, svoji renesanci a znovuzrození. Tuto rostoucí oblibu „splášených trubek“, jak se špatně skrývanou zevisti přezdívají bicyklu jeho protivníci (prevážně některí skalní motoristé), vám potvrď jak ve speciálních prodejnách jízdních kol, tak i profesionální odbornici n. p. ESKA, který je monopolním výrobcem jízdních kol u nás. Vaša Favority však staví stejnojmenný po-boční závod FAVORIT v Rokycanech.

Kofeny tohoto rostoucího zájmu lze hledat ve vrcené a podvědomé touze člověka po pohybu na čerstvém vzduchu, který je vytvářán po celodenním, často jednotvárném a sedavém zaměstnání — nedostatkem obou. Při naplnění takové touhy je možno využít výhody kola, spočívající v jeho

velkém akčním rádu, i při přesných na větší vzdálenosti, odkud je k cykloturistice jenom krátký.

Další příčinou šíření cyklistického sportu je i překotný růst motorizace na silnicích, především ve městech, kde se cyklista stává v důsledku větší manévrovnatnosti pohyblivější svého motorizovaného partnera.

Spojením uvedených důvodů se výhoda jízdního kola ještě umocňuje. A to neuvažujeme o bohatství prozitík, které příznivec cyklistiky získává při putování krajem, který se díky své odlehlosti od hlavních silničních tepen stává bázou ticha, klidu a pohody, prostou koufu, prachu a výukových plánů. Nehledě na mnohou legraci, o kterou nemí v partě cyklistů nikdy nouze.

Svůj význam při podobných úvahách má i uvědomění si své vlastní síly, jako jediného zdroje energie, která

se v úzkém sepěti s elegantním technickým strojem mění v jiný druh požadovaného a povětšně správné usměřovaného pohybu.

Ovšem účelem tohoto letního pochodu na cyklistiku není hluboká analýza, která by odhalila výhody tohoto sportu a shrnula závěry dlouhodobých lékařských výzkumů, jednoznačně doporučujících šlapání do peďáků.

Podívajme se raději na to, jak se kolo stává prostředníkem ve spolupráci mezi Svazem turistiky při ČSTV a TVB oddělení při ČOV SSM. Tyto organizace se při svém snažení opírají o dokumenty a materiály ze sjezdů a konferencí KSC, ČSTV, SSM i bývalého Českého svazu turistů.

V turistice je cykloturistika povážována za jeden z druhů přesunových prostředků. Její činnost je řízena Komisi turistiky na kole při ČOV ČSST. Ta každoročně vydává celostátní kalendář cykloturistických akcí, které mají rok od roku bohatší náplň. Náhledně do jeho programu.

Vede dvoudenních víkendových výjezdků zahrnutých do Českého kola, kterých se za svého dvouletého trvání zúčastnilo již přes 1 500 kolečkářů, existuje i týdenní prázdninové putování po ČSSR. Pro vyspělé cyklisty jsou připravovány atraktivní tématické zájezdy do zahraničí pod názvem PENAKOL (Po Evropě na kole), jejichž cílem byly vede socialistických zemí a Jugoslávie i Dánsko, Rakousko, Švýcarsko, Itálie, Sicílie a letos se chystá zájezd do Skandinávie.

Z nových forem cykloturistických akcí dosáhly velké popularity cykloturistické rallye, což jsou v podstatě časově limitované dálkové jízdy proložené různými soutěžními vložkami orientačního, technického i rychlosního charakteru.

Kteroukoliv formou putování na kole je možno se zapojit do výletové soutěže turistiky na kole. V soutěži je možno získat výkonnostní odznak od bronzového po zlatý, za který se platí dvacet tisíc ujetých kilometrů, nikoliv tréninkových.

Při některých akcích je vedle ČOV ČSST spoluvhlašovatelem také ČOV SSM, jehož úsek pobytu v přírodě zahrnuje do programu letní činnosti i cyklistiku. Ta našla cestu i do letních Štítových tábornických škol. První akcí „letníkářů“ rye kolařskon byla úspěšná TOUR 1973. Po ní bylo letos následovat Daleká cesta, při které se její účastníci přepravili z Lipnice až na Dravskou přehradu po vlastní ose, aby tam vyměnili kolo za loď a ty potom za pohory, kleti a nadheru roháčského hřebene.

Je proto správné, že mezi oběma organizacemi dochází k prvním kontaktům.

Nejvýznamnější akcí, kterou uskutečnil Svaz turistiky za spoluúčasti ČOV SSM, byla 1. čsl. cykloturistická expedice TUNIS 1973, o jejíchž cílech, posíláních a přiblížení si povídám v některém z příštích čísel Metodických listů.

Foto: Jiří Frank

KONFRONTACE

V rukou držím nezadopovězený dopis. Znovu a znova pročítám páru stručných označení strohého úředního dopisu, oznamujícího, že jsem byl metodikem navržen účastnit se vedení jednoho běhu v juniorcampu Soběšín a tak pomocí výrazně ovlivnit dosavadní pasivně chápáný druh rekreačce.

Tak to už je skoro deset let. Tehdy byl Soběšín pro mne tím nejlepším místem, kde jsem mohl prožít dovolenou. Mlhavé ráno nad Sázavou, poslední svázaný vor na téhé řece, celá Evropa s kouskem Afriky v tom dokonalém složení obyvatel tehdy ještě jen podkovy chatek, nekonečné diskuse, bescedy, vitáni a loučení. Kouzla večerů, začínajících v lidelně a končících nad rámem v jedné z kluboven. Mezinárodní utkání ve všech druzích sportu na souší i na vodě. Desítky začátků dlouhodobých mezinárodních přátelství.

Před lety jsem opouštěl nad rámem tenhle tábor. Večer mě přivítala Slunečná paseka, Štítovní táborská škola ČV ČSM. Měla první úspěšný rok za sebou a tisk neopýtal zrovna superlativy. Já chtěl třetího dne shalit ranec a odjet domů. Hochu, vojnu už máš za sebou a tady tě v noci budí jak při poplachu. Prší, máš běžet lesem kamži vzhůru a prý ti běží čas.

Hledej logiku mezi debatou nad rámem, když můžeš vstávat jak se ti zahes a probdělou nocí, která končí začátkem perného dne.

Nevím, kdo mě tu logiku pomohl najít. Snad Jarda Stadený, starý tramp a komunita, když přednášel ty nejobávanější předměty školy. Historie, pozorování, jednání s lidmi.

Sedmnáct dnů byla oblíbená písnička v té době. Ten sedmnáctý jsem odcházel s odznakem absolventa ÚTS.

Logika byla nalezena. Je třeba hledat nové formy výchovy mládeže, odpovídající potřebám doby a mentalitě mládeže. Svaz mládeže ji v těch dobách začal nacházet. Alespoň na tomto úseku.

Byl konec března 1974. Ležel jsem na prýně nádherné saláše pod Kyškami, do okna se dral začínající den. Nechtělo se mi vylézat ze spacáku, ale spát se mi už taky nechtělo. V kamínkách praskal ohň, kamarádi, co leželi kolem, už také zřejmě pročitli, ale nechtěli porušit posvátné ticho. Většina z nich byla ještě malými kluky, když jsem se tenkrát vrátil ze Slunečné paseky. Mužná, že na podzim už mnozí z nich budou nositeli absolventského odznaku jedné z ÚTS.

Budou připraveni lépe než já? Vyvarují se chyb, které jsme my z neznalosti udělali? Jsou přece jen už další generace. Bez generačních problémů, neboť turistiká je právě jedna z nejlepších forem, jak potřít věkové rozdíly. Jsou jistě lépe technicky připraveni, nemusí hledat logiku potřebnosti. Je jim dána. Ale nejsou ušetřeni problémů hladání a prosazování se.

Už čtvrtý rok má za sebou nová mládežnická organizace. Nač v jejím začátku se začal budovat také instruktorský shor pro pobyt v přírodě. ▶

Text i foto:

Ing. LADISLAV DOŠTRÁŠIL

Svazáčtí instruktoři, pionýrští vedoucí, sportovní referenti, cvičitelé,

Z první desítky instruktorů se rozrostly tady na téměř tři stovky a já jsem jedním z nich. Cením si systematicnosti, která je tu od začátku prosazována. Myslím si, že díky ní se organizátoři pobytu v přírodě vyhnuli mnoha chybám svých předchůdců. Neexistují mrtvá čísla absolventů táborských škol. Neexistují jen školy, ale jsou hledány stále nové a nové možnosti i formy pobytu v přírodě. Někdy ty novoty nechce člověk ani strávit, ale stejně se jim podává a těší se na každou novou akci s neznámými lidmi. A především je jasné vymezen objekt působnosti absolventů škol. Mladí lidé, pro které turistika není soustavnou činností, ale jen nárazovým koníčkem.

Jenže, i čtyři roky je dlouhá doba a dří se hodnetit, nemohlo-li se udělat více. A nebo taky něco.

Tu hřebenovku s nočním v saloší pod Kyškami ve Velké Fatře organizovala má ZO SSM. Jen čtvrtina účastníků je jejími členy, ostatní jsou zájemci z jiných organizací. Možná náhoda, možná štěstí, že jsem se dostal do takového kolektivu. Po velkopé vánocní akci ve Slovenském Rudohoru je to druhá zimní akce, kterou vede pro svou základní organizaci. Ale podle současných zásad nesplnění letos podmínky prodloužace zimního instruktora, neboť tyhle akce jsem vedl z vlastní iniciativy a ne'z povolení.

Udělalo se za ty čtyři roky málo nebo mnoho? Dobře, nebo špatně? Jistě že více, než za dřívějších pět let. Mohlo se však udělat něco lépe nebo více?

Cinnost každého orgánu, i aparátu SSM, musí být posuzována především podle toho, jak jejich činnost pomáhá činnosti základních organizací, neboť to jsou základní články činnosti. To prohlásil na posledním loňském plánu ÚV SSM Juraj Varholík.

Přemýšlim. Můj kdysi krásný Soběšín pozná to, co jsem poznal a poté i pochopil kdysi i já na pasece pod Křemešníkem. Věřím, že akce proběhne dobrě a skončí úspěchem. Neboť uplynulo deset let a ta léta přinesla mnoha poučení. Je to úspěch?

Za měsíc bude vybráno dvacet pět nových adeptů jubilejního desátého ročníku letní UTŠ. Ale starý srub na Slunečné pasece už je neužitá. Místo něj česká titulná zděná klubovna na břehu zatopeného lomu.

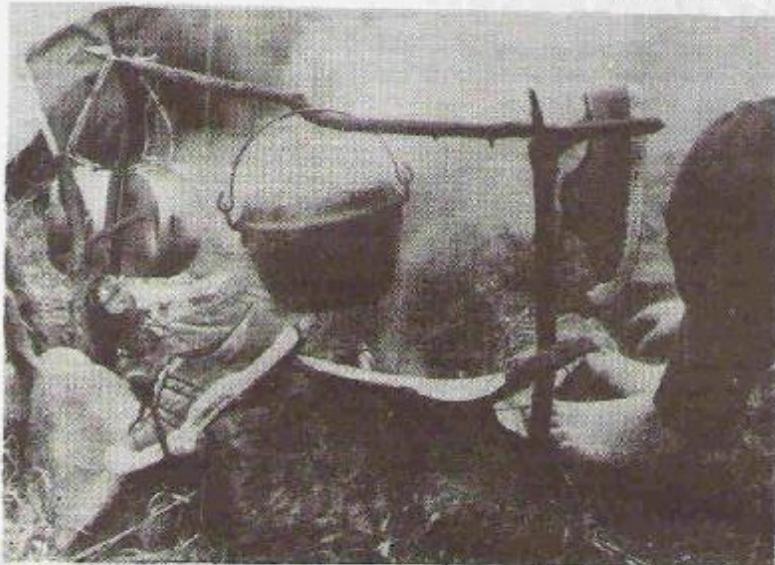
Co čeká těch dvacet nových absolventů?

Máme ucelený systém, realizujeme desítky dobrých nápadů. Pobyt v přírodě pronikl i do takového tábora, jaký je Soběšín.

Ale mně se zdá, že jsme na samém začátku. A že mezi cílem a současným stavem je ještě velmi trnitá cesta. Třebaže má pobyt v přírodě, v pedagogické dodnes chápání tak, jako byl před deseti lety poprvé předveden na Slunečné pasece, všeudě zelenou.

ROBS STRÁNSKÝ

Foto: František Dostál

vy všechni, kteří si lámatce hlavu co zajímavého připravit a kam se vydát se členy ZO SSM, pionýrským oddílem, turistickým oddílem mládeže využijte nabídky, kterou jsme pro vás připravili společně s pracovníky Svazu turistiky ČÚV Československého svazu tělesné výchovy.

Přinášíme malou ukázkou z jeho bohatého plánu turistických akcí pro 2. pololetí roku 1974. Najdete v ní termíny několika oblíbených dvoudenních etapových pochodů, jednodenních dálkových pochodů, tradičních vodáckých akcí a nenáročných cykloturistických výletů, kde si můžete prověřit svou zdatnost i znalost.

Zkušenější tady najdou alespoň několik typů, ale pozor – pobyt ve vysokohorském terénu vyžaduje dobrou výstruž, výzbroj a navíc zkušeného vedoucího. Nebo budete mít zájem o cykloturistické, či mototuristické orientační soutěže? Zaujala vás činnost jeskyňářů - amatérů? I o nich někdy přineseme reportáž a hlavně puradime, kde byste se s nimi mohli setkat. Zima je dálka za námi, ale pořadatelé už chystají lyžařské přejedy pro novou sezónu a jakmile získáme potřebné informace, nezapomeneme vás s nimi seznámit.

Dnes tedy alespoň přehled doporučených akcí, které vyžadují jen průměrnou tělesnou zdatnost, dávají možnost přiměřeného výběru a nejsou náročné na vybavení. Dobře vyšlápnuté pohorky (pionýrky, botasky), plátené kalhoty či "kraťasy", košili nebo tričko s dlouhým rukávem, lehkou větrovku, případně pláštěnku. Nepodepte silnější ponozky (neprovázané!!), čepičku se šiltkem (nabídnu vám pořadatele), neškrátky trenýrky. Na záda nejlépe horolezecký vak (kleter) s trochu jídla a dalšími potřebami (mydlo, ručník, krabíčku první pomoci apod.). U turistů na kole překontrolovat předepsané vybavení, doplnit jednoduchým nosicem a soupravou nářadí na opravy. Vodáky už považujeme za zkušenější a navíc jim můžeme poslat jejich vedoucí.

U každé akce je uveden její název, pořadatel, termín přihlášek i adresu informátora. Počítaje ale s tím, že pozdě odesílané přihlášky může být důvodem k odmítnutí. A ještě něco: ve většině případů musíte vžít sebe spací pytel s vložkou, protože pořadatelé zajíždí do noclehů i v tělocvičnách, školních třídách, sálech apod.

Datum:	Název:	Připadatel:	Informace:
Dálkové etapové pochody:			
31. 8. — 1. 9.	Slavičínská sedesátka (ve 2 etapách 50 nebo 60 km), přihlášky do 15. 7.	OT TP Vlárské stroje, Slavičín	Bohumil Skupina,
6. — 8. 9.	Krajem pětilisté růže (ve 3 etapách 90 km) — přihlášky do 30. 8.	TJ Start Český Krumlov	763 21 Slavičín č. 42, o. Gottwaldov Václav Kubeš, Plešivec 214
13. — 15. 9.	Krajem strážců hranic (ve 3 etapách asi 95 km) — do 30. 8.	OT TJ Jiskra Domažlice	381 01 Český Krumlov Dr. Ladislav Kresl, CSA 18, 344 01 Domažlice
21. — 22. 9.	Lužickými horami (ve 2 etapách celkem 70 km) — do 14. 9.	OT TJ Jiskra Novy Bor	Jaroslav Křtěnský, Jiráskova 589, 473 01 Nový Bor
5. — 6. 10.	Podzimní putování Valašskem (ve 2 dnech 50 nebo 70 km) — do 15. 9. se startovním 40 Kčs za 1 osobu	OT TJ Valašské Meziříčí	Jarka Stavěníčková, Vsetínská 457, 757 01 Valašské Meziříčí
Dálkové pochody:			
24. 8.	O počest výročí SNP (100, 50, 25 km)	OV SSM Plzeň	B. Bělohlávek, OV SSM, B. Smotany 8, 303 84 Plzeň
24. 8.	O dřevěný metál na 25 a 50 km		Jiří Chlup,
31. 8.	Vřesovská padesátka (50 km)	CZV SSM Vřesová	666 01 Hradčany 13, p. Tišnov předseda CZV SSM KVHU
14. 9.	O jáchymovský tolár (50, 25, 15 km)	OT TJ Jáchymov a.s. TOM 2504	357 43 Vřesová Jiří Donda, Fibichova 730, 362 31 Jáchymov
21. 9.	SOTEK 74 (100, 80, 50, 30 km)	ZO SSM Severografie	F. Málek, U pivovarské zahrady 1/D, 400 07 Ústí nad Labem
5. 10.	Vršovická padesátka (50, 25 km)	OT TJ Praha-Vršovice 1870	E. Jauca, Bulharská 40, 100 00 Praha 10
10. 10.	Hanácký šlapcuk (50, 25 km)	OT TJ Zelezárny Prostějov	K. Kotyzá, Tovačovského 7, 796 03 Prostějov
Vysokohorská turistika:			
21. — 22. 9.	Krajský sraz vysokohorské turistiky na Radyňských skalách	KV ČSST Západopoeštinského kraje	s. Tázler, Jetelová 23, Plzeň
19. — 21. 10.	Setkání vysokohorských turistů na Mílovech	OV ČSST Pardubice	s. Macháček, Pernárova 1239, Choceň
Vodní turistika:			
15. 9.	Sraz mladých vodáků na Robečském potoku	ODPM Litoměřice	Z. Němcůk, Na plle 1152, Ústí n. L.
21. — 22. 9.	Sraz vodáků-turistů (Jihlava—Dyje, úsek Pohořelice—Břeclav)	MV ČSST Brno	MV ČSST Brno, Zámečnická 2
29. 9.	Sraz + vodácká turistická jízda zdatnosti (Tábor—Bechyně)	TJ Lužnice Tábor	TJ. Lužnice Tábor, s. Vokaty
Turistika na kole:			
7. — 8. 9.	České kolo 1974 — část „Slovácko“	TJ Uheršský Ostroh	Vlad. Příleský, ZDS Uheršský Ostroh
15. 9.	Cyklistický orientační závod mládeže	TJ Slavoj Žiželice n. Cidl.	J. Barátk, Žiželice n. Cidl. 384
21. — 22. 9.	krajem Kalicha	TJ Vodní stavby Tábor	Vára Reháčková, Klokoč u Tábora č. 80
5. — 8. 10.	České kolo 1974 — Máchův kraj	OV ČSST Liberec, České Lípy, Děčín, Semily	V. Karpíšek, Mnich u Liberce 176
Mototuristika:			
12. 10.	4. pražská minirallye	TJ Praha-Vršovice 1870	TJ Praha-Vršovice 1870
Krasová turistika (jaskyně):			
září	V. sraz krasové turistiky (Hranický kras — Morava)		Svaz turistiky ČSV ČSTV, 115 30 Praha 1, Na Poříčí 12

A na závěr ještě upozornění:

— pokud byste měli zájem o nahlédnutí do „Plánu turistických akcí 1974“, zajděte si do nejbližšího oddoru turistiky některé tělovýchovné jednotky, případně na okresní výbor ČSTV;

— v měsíčníku „TURISTA NA CESTU“ najdete stránku s uvedením různých turistických akcí pro příští měsíc. V jeho dubnovém čísle vyšla příloha „Cykloturistika 1974“;

— v deníku „ČESkoslovenský SPORT“ najdete každý týden ve střední čísle rubriku „Cestou necestou“ s nejčerstvějšími informacemi. V jeho pátečním rozšířeném čísle

stránku s dalším turistickými informacemi a „Cíl pro Váš víkend“.

Zdá se vám to málo?

Tak tedy navíc typ prce vaši dovolenou. Navštívte zajímavou turistickou oblast, do které se musí každý zamírovat a rád se tam vracet. Navštívte kraj náhorních lesů, hlubokých údolí, divokých bystřin. Krajin bohatých revolučních tradic, kulturních památek a svěrázného folklóru, památných míst partyzánských bojů proti německému fašismu. Navštívte Beskydy.

Abyste poznali co nejvíce, napište si na OV ČSST Karviná, Havířská 1189 a zápisník oblastního odznaku

„Beskydy“ (3 Kčs). Navštívte-li libovo volným způsobem (pěšky, na kole, na lyžích, autobusem, vlakem) a v jakémkoliv pořadí nejméně 25 ze 30 významných míst Ostravská a Beskyd, získáte pěknou upomínku na vaše putování — odznak „Beskydy“. Dokladem o návštěvě místa je razítko podepsané, organizace, zafixené (ubytovna, hotel, zámek, muzeum) v zápisníku. Po splnění podmínek a zaslání zápisníku na OV ČSST Karviná obdržíte upomínkový odznak zdarma.

DUŠAN ŠRÁMEK
Tělovýchovná škola ČSV ČSTV
Praha

GYMNASION

SEDMÁ ČÄST HRY PRO DOSPĚLÉ

Termínu „hra pro dospělé“ se na Gymnasionu začalo používat již v jeho prvním ročníku, kde ho bylo použito poprvé při uvedení hry, která je ve světě známá pod názvem „Solitér“. Později se tohoto označení dostalo i Gymnasionu jako takovému, a potom celé plejádě akcí, které zde byly uvedeny jako např. Horské město, Sociodrama, Přelíčení, Kniba stížností, Senát, Tribunál aj.

Tohoto termínu bylo použito proto, aby se „hra“ neslučovala s obdobím dětí a tedy jakousi bezvýznamnou zábavou, kterou se mohou bavit skutečně jen děti. Šlo zde naopak o to, aby jasné odlišil od sebe hry dětí a hry dospělých, i když v nich i nádále zůstane mnoho společného. Hra pro dospělé se od hry dětí liší zásadně tím, že děti tyto hry nemohou hrát, neboť jsou založeny na celkově jiné podstatě nerespektující přítom zákonitosti jejich vývoje. Hra dospělých je ve své podstatě nerozumná i když se hraje rozumně a její atmosféra výrazně přispívá k formování charakteru člověka. Nejlepším dokladem výše uvedených tvrzení bude popis jedné z her určených jen dospělým. Hra má název „So long Sucker“, zkráceně SLS, a odbude si svou premiéru na letošním posledním ročníku Gymnasionu. Patří mezi skupiny společenských her, které je možno hrát v místnosti. Je to hra, kde mimo prvního hráče není nikdy více použito náhody.

Než přistoupím k samotnému popisu hry, chtěl bych upozornit, že fada této her bude uveřejněna v chystané publikaci „Instruktorský brevíár“, kterou vydá ČUV SSM v roce 1975, a že tato stat słuží pouze jako informace o jedné z oblasti programu experimentální akce ČUV SSM Gymnasion.

SO LONG SUCKER — SLS — PRAVIDLA HRY

a) Hra v dané úpravě se vztahuje na 4 osoby. Je možno ji však hrát ve větším společenství, je k tomu však třeba víc hracích listků.

• STRUČNĚ •

• VII. plenární zasedání ÚV SSM zvolilo novým předsedou ÚV Socialistického svazu mládeže dosavadního předsedu ČUV SSM s. Jindřicha Poledníka. Novým místopředsedou ČUV SSM byl zvolen s. PhDr. Miloslav Dušek, předseda ČOV SSM.

• Metodická rada pro pobyt v přírodě na svém 7. zasedání rozhodla zaměřit plán akcí na úseku pobytu v přírodě 1975 tak, aby jeho dopad byl zřejmý především na OV a ZO SSM.

b) Každý hráč má na začátku 7 hracích listků, např. karet nebo jiných předmětů, které je možno zrejme odlišit od listků kterékoliv jiného hráče. Jak hra pokračuje, hráči do stavají hrací listky jiných hráčů. Během celé hry musí všechni mít všechny hrací listky tak vyložené, aby je ostatní hráči mohli vidět. Hra začíná poté, co se rozdělily barvy listků a co se zamíchaly a rozdaly hrací listky.

c) Tah se provádí tím způsobem, že hrací listek kterékoliv barvy je hráčem, který je na tahu, položen na stůl do hrací plochy. Může být přitom položen nahoru na hromádku jiných hracích listků, které zde již byly.

d) Pořadí hry je stanoven posledním hráčem, který byl na tahu — mimo situace, kdy hráč byl právě poražen (viz pravidlo 1) nebo byla-li určitá barva hracích listků chycena (viz pravidlo č. 6). Hráč, který táhl, může předat další tah v pořadí hry komukoliv, může jej dát i sám sobě. Může předat tah ale jen tomu, jehož barva listků není dosud v braci ploše zastoupena (např. není doposud v hromádce karet na stole).

Jestliže v hrací ploše jsou zastoupeny všechny barvy, pak hráč, který naposledy táhl, musí předat hru tomu hráči, jehož barva (hrací listek) byla relativně nejdříve hrána, tj. např. je nejspodnější v hromádce „vnesených karet“.

e) Hráč, který má začít hru, je stanoven náhodně.

f) Chycení se provádí tím způsobem, že se v hrací ploše objeví po sobě karty též barvy. Hráč, jemuž patří uvedená barva hracích listků, musí zaplatit (viz pravidlo g) za toto chycení likvidaci jednoho listku (kterékoliv, např. i vlastního). Po zaplacení dostane všechny zbylé hrací listky (celou hromádku). Zároveň se mu dostává právo i povinnost dalšího tahu.

g) Likvidace hracích listků se provádí tím způsobem, že hráč vezme jeden hrací listek z těch, které má v ruce a vloží jej do propadliště. Hráč si může vybrat kterékoliv hrací

listek, který má v ruce, k zaplacení, např. hrací listek vlastní nebo cizí barvy.

h) **Zajatec** je název pro hrací listek spoluhráče, který má v určité fázi hry likvidovat kterékoliv „zajatce“ tím, že jej vhodí do propadliště (viz pravidlo g). Hráč může též v kterémkoliv spoluhráči. Hráč není povolen přesunovat vlastní hrací listky ani je likvidovat (mimo situaci chycení — viz pravidlo f + g).

i) **Porážka** hráče nastává tehdy, je-li mu dán tah a nemá-li tento hráč žádoucí hrací listek. Porážku může odstranit kdokoliv z jeho spoluhráčů, který má listky s jeho barvou a dá mu je formou přesunu zajatce. K pořádku dochází teprve tehdy, když hráč nemá žádoucí hrací listek a žádoucí ze spoluhráčů mu nechce nebo nemůže žádoucí hrací listek přesunout (viz pravidlo b). Když je hráč poražen, odstupuje ze hry a tah přechází např. k tomu hráči, který mu tah předal. Je-li i tento hráč daným tahem poražen, přechází tah na toho hráče, který jemu předtím předal tah atp.

j) **Hrací listky poraženého hráče** zůstávají ve hře jako zajatci, ale jsou ignorovány v další hře při stanovení pořadí hráčů v dalším tahu (viz pravidlo c). Jestliže dojde v další fázi hry k chycení zajatce, pak se likviduje celá hromádka hracích listků a hra pokračuje podle pravidla předání (i).

k) **Vítězem** je ten, kdo „přežije“ ostatní hráče, tj. ten, kdo zůstává ve hře, když již všechni ostatní hráči byli poraženi. Upozorňujeme, že účastník může zvítězit i v těchdy, když nemá žádoucí hrací listek a i tehdy, když všechny hrací listky byly likvidovány.

l) **Koalice** nebo dohody o spolupráci mezi některými účastníky hry jsou povoleny a mohou mít jakoukoliv formu. Nemůže hráče trestat za to, když nedodržel koaliční dohodu. Při hře je povolen otevřený rozhovor mezi účastníky. Nemá ale povolené při hře vstát od stolu, vzdálit se a projednávat koaliční stranou od účastníků. Nemá též povolené uzavírat koalice nebo jiné formy dohody před začátkem hry.

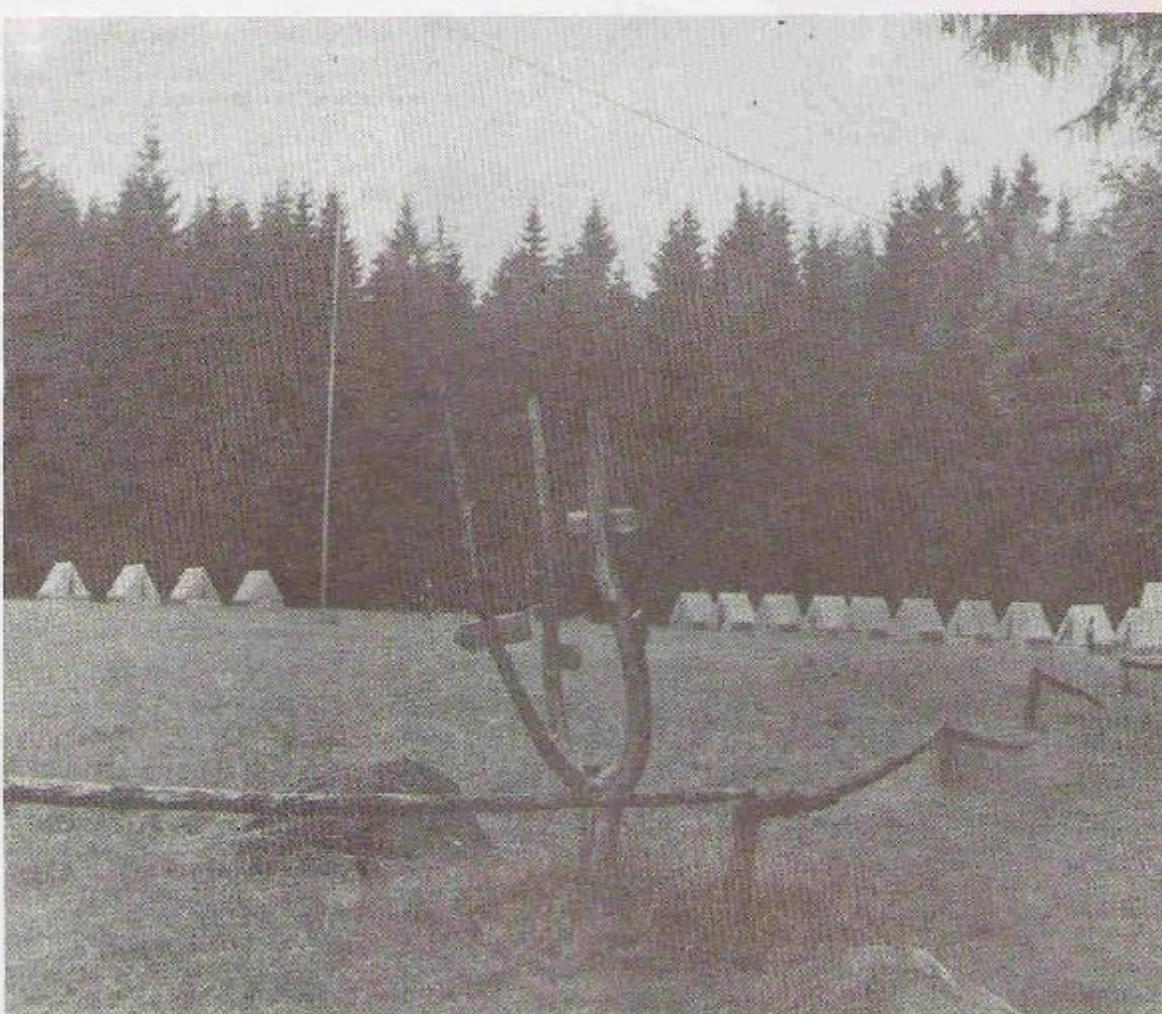
ALLAN GINTEL
(PŘÍSTĚ: Účastník)

že způsobily, že tato akce se uskutečnila až v roce 1975.

• ČUV SSM připravuje v nejbližší době vydání této příruček: Zimní přejezdové pohóří, Vodáké táborské školy, Letní táborské školy, Vysokohorské táborské školy a publikace věnované zkušenostem z experimentálních akcí na úseku pobytu v přírodě.

• Pod vedením instruktorů Vladimíra Jaráčovského a Lubomíra Tolara se uskutečnily první doškolovací kurzy vodácké a zimní OTS.

* * *

DESET LET TĀBORNICKÝCH ŠKOL

Desetiletí není nejslavnější výročí, jsou jiná, daleko vznešenější. Zeměkoule se pouze desetkrát otočila kolem Slunce a rozložitý buk jen o kousek povyrostl...

Jenže před deseti lety ještě vůbec neexistoval TONÍK, co nám dnes rozbíjí kopacím míčem okna. Tenkrát vyrazila do přírody první organizovaná skupina mladých lidí a na rozdíl od divokých zálesáků, či otýlých maloměstáků začala hrát s přirodou otevřenou hru, založenou na vzájemné důvěře, předpokládající, že člověk moderní doby nalezne svůj svébytný, čas a společnosti odpovídající poměr k pramáti přírodě.

Těžko předpokládat, že k aktivnímu pobytu v přírodě, založeném na znalostech základů táborskictví i dobrých společenských her, fyzickém i duševním rozvoji, kolektivní odpovědnosti, odolnosti a troše nezbytného odříkání přimějeme celou mladou generaci. Organizátoři prvních tabornických škol si to jistě nemysleli. Uplynulo však deset let, v nichž v lesích, u vod a na horách vyrostly tisicovky (?) mladých abscentů, kteří svůj zápal i znalosti předávali dál, uplatnili se na dalších oficiálních i „soukromých“ tabornických školách. A to už přece stojí za důstojnou vzpomínku!

Jsme přesvědčeni o tom, že táborské školy sehrály důležitou úlohu a mají své uplatnění i dnes. Zda je nás názor správný, ukáže anketa, v niž jsme poprosili o několik slov některé z účastníků školy. Odpovidají na tyto otázky:

1. Kterými vlastnostmi, rysy, jakými skutky si táborské školy vydobyly desetileté právo ovliv-

novat život mladých lidí? Co tě na nich upoutalo?

2. Na co budeš — ať jako absolvent, či instruktor — nejvíce vzpomínat? Na kamarády, příhody, drsné podmínky?

3. Co je zapotřebí k tomu, aby táborské školy na rozdíl od lidí nestárlly?

FRANTIŠEK DVORÁK a **PAVEL TAJOVSKÝ**, odborní asistenți na katedře turistiky FTVS, instruktori zimních i letních táborských škol v letech 1985–1989, nyní externí spolupracovníci Sekce pobytu v přírodě ČOV SSM:

1. Jestli dovolíte, trochu si zavzpomínáme. Myšlenka uskutečnit táborské školy souvisela se situací v tehdejším ČSM. Některé negativní rysy — formální nápisí cinnost, malá aktivita a nezájem o akce, které neodpovídaly mentalitě mladých lidí, vedly tehdejší pracovníky i aktivisty ČSM z řad absolventů FTVS k zamýšlení nad programem ČSM v oblasti využití volného času. Chyběla forma, která by dala návod, jak účelně strávit volný čas v přírodě, sklonit pohybovou aktivitu s využitím inteligenčního potenciálu mladých lidí a zároveň nabídnout nové značnosti a dovednosti potřebné pro aktívnu rekreaci jak absolventů samých, tak dalších zájemců. Táborské školy měly řešit několik základních témat — především získat a vychovat průtah činnost kvalitní instruktory, kteří by dale organizační obdobné akce na krajské a okresní úrovni; ústřední školy zaměřit na to, aby účastníci nebyli jen pasivními posluchači, ale aktivně spolupracovali při vytváření programu; program organizovat tak, aby teoretické znalosti byly podloženy praxi a vlastními zážitky účastníků; pro organizátory a učitele to znamenalo být OSOBNOSTÍ s všeobecným rozhlédem, schopností posluchače zaujmout a získat odbornými znalostmi. V praxi bychom tyto školy mohli nazvat „školou her“ na vysoké odborné úrovni.

První instruktori tvorili ucelený kolectiv, zajišťující kvalitní výuku ve všech potřebných předmětech. Patřili mezi ně: Pavel Klapuš, Josef Hájek, František Dvořák, Pavel Tajovský — absolventi FTVS, Miki Rivola, autor a interpret trampských písni, malíř Weigel, praktici v táborech Karel Rejzek a Bob Roll a další. Mimoto na TS byli přizváni odborníci z HS, učitelé FTVS apod.

O životaschopnosti svědčí skutečnost, že program táborských škol je do dnešní doby přitažlivý pro mladé lidí a instruktorský sbor se početně rozrůstá.

A ještě pro historiky: první zimní táborská škola se uskutečnila v Krkonoších na Výrovcu, další v Nízkých Tatrách a na Roháčích jako dobrokovací kurzy se zaměřením na vysokohorské lyžování.

2. Nikdy nezapomeneme na Ludka Smutnáho, který tragicky zahynul ve Vysokých Tatrách. Byl jedním ze zakladatelů táborských škol a patřil mezi nejlepší instruktory. Každoroční závod v orientačním běhu nese dnes jeho jméno.

3. Přáli bychom sobě i ostatním, aby táborské školy nikdy nepřerušily svou tradici. K tomu patří i ona konkurz, kdy se z žáků stávají učitelé. Starší si musí vychovat kvalitní nástupce, kteří budou přinášet nové progresivní myšlenky — a tak školy nezestárnu.

volně ve stanu, postaveném ve výšce 1800 metrů na sněhu, je vyčerpán, nemá na sobě nic suchou a nelítati? Dobrá, nezdá se vám to zvláštní, žádají jste to sami, tak přidám: za svit tu chabé baterky louská do mě do rána z vysokoškolských skript taje ekonomických i jiných věd. To už je obdivuhodné. Jak tento neobvyklý způsob studia kontrastuje s klidem a pohodlným universitním studovny! I v tomto je kladný svéráž táborských škol.

3. Vymenuji heslovitě to, na co bychom neměli v dalších zapomínat: jasná společenská platforma — mnohostranná dynamičnost — otevřené konfrontace názorů, vybírání nejlepších cest — materiální prostředky, propagace — a zcela nezbytná podmínka, jíž jsou schopni lidé.

Ing. MILAN HEIN, elektrotechnik, letní KTŠ v letech 1966–1971, zimní KTŠ 1969–1970, vysokohorská OTS 1971, do roku 1973 člen Instruktorského sboru.

1. Na táborských školách jsou nejčastěji navazané přítelství lidí, kteří se ve složitých podmínkách dobře poznali. Vzniká nezřítný druh kamarádství, ovlivňující situaci v jiném prostředí neopakovatelně, a všechno dohromady velmi poznamenává osobnost toho, kdo je schopen a ochoten vnitřit. K tomu je nutno připojiť vliv přírodního prostředí, pro člověka z města vlastně neobvyklého a nutnost starat se sám o sebe s minimálnimi výmoženosťmi civilizace. Jde tedy o cosi neobvyklého, vybočujícího z normálu, proslím a atmosférou dobré pohody velmi příspěvnického na každého jedince.

2. Neobvyklý zážitek nemá smysl uvádět. Když jsme razili nábor, že oběť (rekventant) v našich instruktorských spárech nemá využít z překvapení. To ovšem vyžadovalo instruktory, z nichž každý byl kamarád a zároveň NĚKDO. Veiká osobnost, kterou stálo za to napodobovat, ježíž pobídka byla přijímána jako pobídka kamaráda, ale plněna jako rozkaz. Na to budu vzpomínat zejména proto, že v současné době počle měho názoru osobnosti v instruktorském sboru chybějí.

3. Skolám chybí život a jiskra. Každý instruktor má možnost lejster a vím, že má 5 hodin toho, 3 hodiny jiného, a dohromady z táborské školy kouká prednáška, zkouška, prednáška, zkouška atd. — a mezi tím učení. To je — myslím — zásadní chyba a příčina stárnutí. Aparát se příliš rozrostl a málko kdov

ví, jak vlastně vypadá les. Málo důvěry v instruktory a v jejich schopnosti improvizovat mění systém narizení a příkazů TŠ ve školce. Vím o případu, kdy se lidé, kteří se rozjdeli domů ze školy, nezváli jmeny. To je podle mne konec. Pamatujme na to, že sila táborské školy je v kolektivu, žijeme v mimořádných podmínkách.

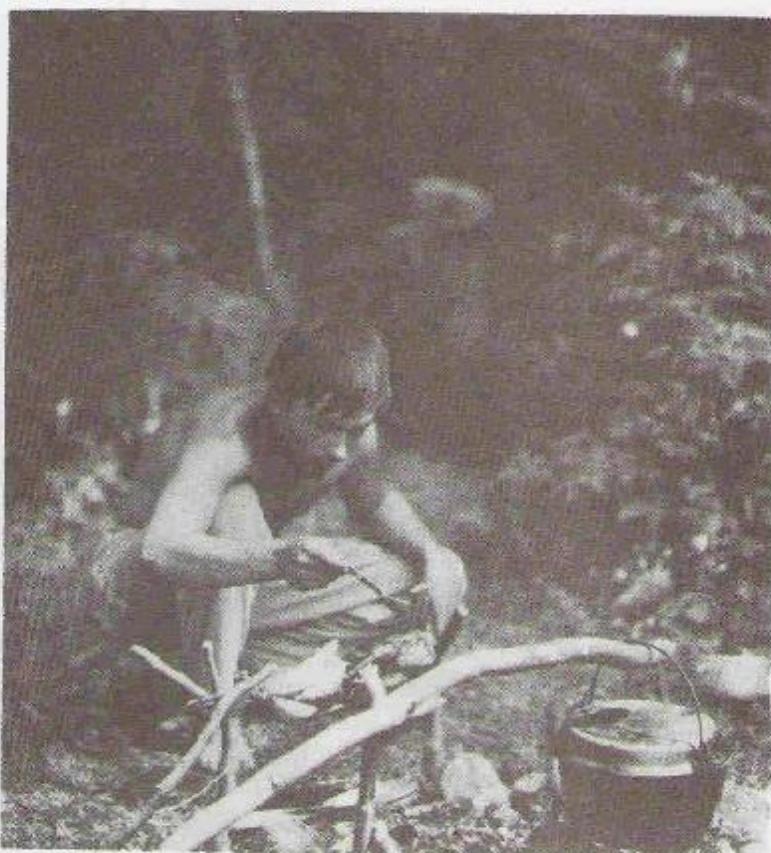
BOB ROLL, pedagog, absolvent ÚTS 1965 s výborným prospěchem, účastník mnoha pozdějších TŠ, vysokohorský metodik.

L. Je to možné, že je to plných devět let, co jsem na Slunečnou pašku zavítal poprvé? Asi ano, protože už přestával být greenhornem, který neví, kde si lehnout, jak uvařit a co dělat s volným dnem, sotocou či nedělí.

Dala mi táborská škola hodně, mimo tak akerát? To je těžká otázka. Dala mi moc, strašně moc. Popsal bych asi mnoho papíru, kdybych měl vyjádřit, co všechno jsem získal. Snad to jde shrnout do jediného. TŠ mi dala pochopit Řetězova slova, která se překládají různě, ale která v podstatě říkají: „Protože jsem poznal mušku žizně, vykopal jsem studnu, aby i jiní mohli pit“. Snázim se těchto slov držet a už devět let plně kopám. Skoro každý rok, v létě i v zimě, jsem vedl nějakou školu, výpravu, expedici. A tak se snažím dávat tu, co jsem se naučil dál. Pochopte mě, že původní znalosti by mi už davně nestačily. A tak vzdělím táborské škole i za další. Pomohla mi pochopit Leninova slova „učit se, učit se, učit se“. To je asi to největší, co jsem od školy dostal. K tomu spoustu kamarádů, kteří mi umožnili, tak jako Jiřímu Suchému, říkat si: „Muž totiž osud nadělil několik dobrých kamarádů, a tak mi ušlo, že jsem žil někdy i potomé nebo chlaca.“ Věřím, že to samé si může říkat i většina mých kamarádů.

Tříky byly velkým impulsem pro činnost ČSM. Škoda, že rok 1968 a 1969 znamenal nové začátky, definitivním začátkem byl pak rok 1970. Věřím, že nebyl těchto přerušení, byly bychou dnes s táborskými školami mnohem dale. Účelnost táborských škol pro společnost je podle mého názoru obrovská. Stále více a více lidí vědí, jak se má v přírodě chovat, jak si odpocínout při maximálním využití svého volného času. Je snad také škola, že dnes se dělají akce pouze, či výhradně pro členy SSM a že akci je stále málo. Cožpak o ostatní mládež lidí nám neje? Táborské školy měly velký význam v tom, že svému času se včlovňovaly každému, ať byl, či nebyl členem organizace. Tím dělaly velkou reklamu organizaci a významnou pedagogickou práci pro celou společnost. Vychovávaly mladé lidí k soběstanosti, ke kolektivismu, zvyšovaly tělesnou a brannou přípravu.

Prvutní úloha TŠ vychovávat mladé lidí ke kvalitnějšímu pobytu v pří-

rodě je u současných TŠ doplnována sporty. Hry byly v osnovách již prvních táborských škol. Zdá se mi, že slovo „tábornické“ už pomalu přestává mít své opodstatnění. Táborským dovednostem a znalostem je ve školách věnováno minimum času. Z osnov škol dle úplně vymizela lesní brigáda. Domnívám se, že minimálně na KTŠ by tato brigáda měla být zachována, protože každýho upozorní, že co si z lesa vezmu, to musím na druhé straně vrátit svéj prací. A tak jeden velmi významný společenský výchovný moment se nám z táborských škol ztratil.

2. Celá škola byla jedním velkým, neopakovatelným zážitkem. Nejčibeničtí bývalo první „noční leškování“, jak jsme říkali noční orientaci. Měla vždy velký úspěch, ale dělávala se úplně jinak než dnes.

Za zmísku stojí osobnosti, které táborské školy uváděly do života: Vlastek Snopek, Vašek Vlček, Jarda Studený, bratři Jaklové, Jarda Kmíček a další. Mezi ně patří i neobyčejný člověk a vedoucí ÚTS, který jsem se účastnil v roce 1965, Luděk Smutný, profesor gymnasia z Turnova, mistr turistiky. Neobýcejný svou láskou k přírodě, znalostí přírody, uměním jednat s lidmi a naděšením, kterým strhával ostatní a dokázal je nadchnout pro táborskictví. Kromě své vlastní turistické a vysokohorské činnosti v ČSTV pracoval jako jeden

z vedoucích turnovského turistického oddílu mládeže „Modrý kruh“. Škoda, že jedna z lavin ve Vysokých Tatrách ukončila jeho život.

3. Podle mého názoru není potřeba do budoucnosti moc věci. Táborskou část v osnovách TŠ je nutno rozšířit o čas potřebný ke zdokonalení práce s nářadím a vařením na ohni. Stále totiž bude existovat romantiku a věčně udělána na obvi lémě neprimitivníšimi pomůckami bude tou největší pochoutkou. Zadný valit, grill a podobné objevy naší civilizace ji nemohou ohrozit. Člověk jde do přírody, aby si odpočinul od vymožnosti našeho věku. Je značně nelogické, když si civilizaci do přírody vozíme, či nesíme v podobě valit, talířů, příborů, stoček, Židliček, fantastických stanů, s předstírkou a mlem i s koupelnicou, hry bude jistě možné zakoupit nefukovací totéž a ohniště. Některé formy pobytu v přírodě se častečně použijí využitosti navýšenou, ale ta je otázka značně specifická.

Cást obsahových forem je nutno opravovat velmi často. Hry o sporty, které přestávají být zajímavé a atraktivní, nahrazovat jinými. Otázku zůstává využití instrukturů. Je zarážející, že OV a KV SSM se o volný čas mládeže starají zatím velmi nadequatečně. Pravidelné diskotéky, zábavy a tanecní čaje jsou podle mého názoru v mnoha případech pochybné.

Místnosti naplněné dočítely, že nejsou soudci, a koučem, že nevidí na druhou stranu stolu! Jediné, co se snad dá pochválit, je fakt, že většina těchto akcí je bez alkoholu. A tak si jen přeji, aby funkcionářům a hospodářům SSM všech stupňů zbylo více času a financí na pobyt v přírodě. V přírodě, která je nejlepší tělocvičnou a oázou klidu.

KAREL STRALCZYN SKÝ, dělník, KTS 1966, DTS 1967, vedoucí několika TS. Instruktor.

1. V roce 1964 zahájila činnost UT斯 na Slunečné pasece, jejímž úkolem bylo vyzkoušet některé nové a zajímavé formy pobytu v přírodě, a naučit mladé lidé organizovat mezi mládeží zajímavou činnost, s uplatněním teoretických i praktických znalostí z táborské školy. O dospělosti i dalších táborských škol rozhodly následující rady:

- a) náplň školy byla výborná. Lidé se seznámili s nepoznaným, vše se dělo ve svížném tempu, disciplína a náročnost byla všem přijímána uvědoměle se zájemem o vše;
- b) vždy se vytvořil výborný kolektiv – dobrá parta, která si vzájemně pomáhala. Na kamarádské ovdovění a přátelství vzpomínají lidé po letech a mnozí je označují jako příklad pro vzájemné vztahy mezi lidmi;
- c) vedoucí a instruktorky byly výtečnými kamarády, uměly, znaly, každou obětavou pomáhaly, i když z povinnosti někdy nesloužily.

Přidáli se k tomu nadherne prostředí přírodních krás, léto, slunce, vode, večeří a písni u tábora, pak věže, za loučení byly vždy těžké, se sizami v očích. Z pěrové většiny lidí, kteří prošli TS, se stali nadšenci pobytu v přírodě a každý z nich v té či jiné formě se rád vrátil k přírodě, k táborským chůzům. Právě mezi ně a přes „ztvrdlejší kolena“ rád pracují s těmi o něco dřívě narozčenými jako instruktorky a vždy se pečlivě připravují o těžim na Táborskou školu.

2. Všechny vzpomínky a zážitky se vyznačují poznáním, že máme nadherne mladé lidé, kteří v určitém prostředí a klimatu se dovezeno vypnout nejen k fyzickým či sportovním výkonům, ale dovezeno být navzájem k sobě velmi pozorní, otředuplni, toleranti, s pocitem odpovědnosti jedeni za druhého. Poznání a formování charakteru v takovém prostředí je prováděno bez velkých slov a frázi. Ono to ani jinak nejdé. Faleš, přetvářka, nadnášení, či jiné zlozvyky, se jaksi nepřejí. Nemají prostor, aby mohly písobit. A v tom vidím základní principy formování člověka své coby, aby mimo pracovní zařazení, v období svého volna, své zájmové činnosti, byl veden a vychovávan.

3. Jsem zastáncem, aby i v budoucnu se táborské školy staly „klasickou školou“ pobytu v přírodě. Jistě všichni všechny nové prvky, které se osvědčily při Gymnasiu, či jiných experimentálních formách pobytu v přírodě, ale myslím si, že tzv. „bio-

grafování“ toho co máme nadmíru kolem sebe do klasickeho pojednání pobytu v přírodě jaksi nepadají. To znamená mnohé teorie, více praxe, neúčti klíčkovat na kole mezi stranou atd. Dá se to moci asi takto: Nezavádět do táborských škol fogiarování. Ať stojí vedle sebe klasika a moderna – například jako v hudbě, a bude to prospěšné oběma formám.

LUDOMÍR TOLAR, ředitel DPM Nový Bor, OTS a KTS v roce 1968, náčelník vodáckých OTS 1969, 1971, 1972 a doškolovacího vodáckého kurzu v roce 1974

1. Tak, jak jsem to chápal, měly táborské školy naučit mladého člověka učelnému, aktívnu a znalému pobytu v přírodě. Zpočátku si snad nedělaly nárok na to, aby ze všech abscentů náhle vyrostli zralí instruktorky, ale spíš aby se objevili propagátori nového směru pobytu v přírodě mezi mladou generací. Školy se staly „hitem“ nejedné sezonu. Začalo to všechno na Slunečné pasece letní táborskou školou, pak se přidávaly další odbornosti.

Něčeho o zábavně v přírodě. Školy si kladly za cíl výchovu morálních kvalit mladého člověka, stavěly před něj čisté ideály a učily ho podle nich žít. Cestinost, náročnost k sobě samému, umět přeměnit vlastní slabé stránky, pravidomluvnost, podělit se s kamarádem o první i poslední odvahu, sta-

tečnost... – bylo by třeba vymenovat radu kladných vlastností, které byly zákonem.

Každý jednotlivec se musel zapojit do děje. A to mladé lidé přitahovalo. Objevoval se před nimi zcela nový svět. Velmi silně působily školy na věkové skupiny – nimiž bývají často potíže – na generace 17–18letých. Vedly je k životu, který odpovídával od negativních svodů.

Později se táborské školy zaměřily na výchovu instruktur, příčleneli i zrajejší lidé. Někdo již jen o táborskictví, jako v počátcích, ale o výchovu „učitelů“ pobytu v přírodě. Posunovaly se také věková hranice, frekventanci – z hlediska právní odpovědnosti museli mít nejméně osmnáct. Měnila se programová struktura, propracovávaly se osnovy. Každý rok přinášel nové poznatky, které se za čerstva zužitkovávaly.

Počty absolventů rostly, vytvářel se instruktorský sbor, pro nějž bylo třeba vymyslet pravidla, doškolování, srazky. Na tom se podíleli vodcové škol. Vymýšleli další akce experimentálního charakteru, které měly mezi mládeží velkou popularitu.

Na to všechno myslím, když hodnotím uplynulých deset let. Jak vidíte, zaměřil jsem se na logiku vývoje, a z ní mi vychází spousta kladek.

2. Radu přírodní, které jsem zmínil, spojoval společný jmenovatel – nevšední obětavost instrukturů i účastníků. Vzpomínám například na vo-

důckou táborskou školu v roce 1960 v Dlouhé Vsi u Sušice. Nepodařilo se nám tenkrát získat transportní vlek na lodě. Pomohli českolipsští vodáci — nouzový vlek byl z valíku, na náměž se vybudovalo dřevěné monstrum k upoutání lodi. I když vlek stál náměhou, zázračně přešel náročné přesuny bez škody. Učastníky vezala a vlek táhla dnes už mezi vodáckými instruktory proslavená Tatra, řízená Otou Bednářem. Tehdy to bylo čerstvě zakoupené starší vozidlo, o němž se nevědělo, jak vlastně pojede. Generální oprava skončila v noci před odjezdem.

Ota Bednář se účastnil veškerého života a výcviku na táborských školách podle rozvrhu od slunka do slunka a v noci opravoval vůz i vlek. Vždycky všechno nějak za pomocí ostatních zázračně správil. Se svou Tatrou 123 vesel tento kamarádský obětavý dřív do dějin vodáckých škol jako legendární postava.

Často se obtížně zajíšťoval materiál (což trvá dopravu), muselo se shánět po čertech dáblech, a zase nejvíce z České Lipy. Co to však stalo dřív — opravit lodě, vyrobít pádla atd. Nic nespadio zadarmo do klínů.

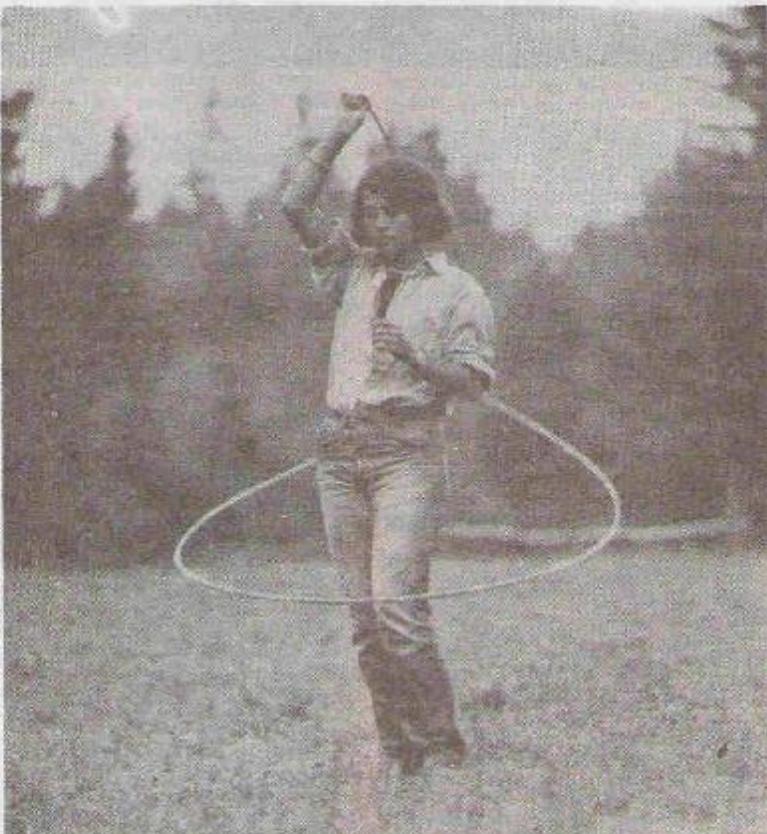
Velmi vzpomínám na výborného vodáckého instruktora Štěpána Koska, řečeného Metla. Jeho slova četli adepsi z ost dřív, než je stačil vyšlovit.

Vodáctví vyžadovalo tvrdou povahu. Voda zdroj, zhora, sem tam nedobrovouně koupání, převléknout se — a znova násjezd do proudu. Jezdilo se, i když zuby drkotaly zimou, spala se ve stanoch, kde se věci neusídlily. Ale náladu zpravidla správila kytařa, písnička a teplo a vůně táborského ohně.

3. Na propracování programu táborských škol se podílí čím dál více odborníků, většinou odchovanců škol, kteří na vlastní kůži poznávali klady i záporu. V tom je první záruka kvality. Zdá se mi důležité, aby školy pačlivě sledovaly vývoj zájmu mládeže, stále uspokojovaly potřeby mladého člověka a přitahovaly široký okruh zájemců, z nichž se stanou propagátory pobytu v přírodě. Nezměří být akademickou záležitostí úzké skupiny lidí.

Každá škola je něčím nová, přináší nové zobecněné experimentální formy. Ty by se prostřednictvím instruktörů měly dostat do základních svažáckých kolektivů. Nadšení a zdánlivých absolventů by měly skoly vychovávat stovky.

Vodákům přejí, aby se podařilo vybudovat centrální středisko v Sušici jako obdobu Slunečné passky. Kéž se na ústředí podaří zajistit dostatek lodí, vodáckého materiálu, transportní vlek a všechny nezbytnosti k lladěnímu zajištění řídících táborských škol. Ať instruktörům neopadne ani zápal, s nímž zajišťovaly táborské školy v minulých letech!

PAVEL KLAPOS, vedoucí programového oddělení Českého ústředního výboru ČSTV, předseda tělovýchovně branné komise ČUV — SSM, dlouholetý instruktor táborských škol.

1. Táborské školy bývalého ČSM se staly průlomem do pochodu na turistiku a pobyt v přírodě dospívající mládeže. Především tom, že zahrály do programu nové, netradiční prvky, které byly vitanou změnou ve starém systému činnosti svazáků i turistiky a které mládeži daleko lépe vyhovovaly. Do programu vstoupila zdravá romantika, vyhovělo se touze mládeže po dobrodružnosti, dál se dílaly na drobné soutěživé formy — ale nezapomnělo se ani na společenskou zábavu a na spojení se současným životem formou brigád.

Nejzajímavější na všem je to, že i když se budovalo vlastně nesprávnou formou — tj. shora dolů — ukázala se myšlenka Táborských škol a jejich obsah natolik nosnými, že prorazily. A prorazily takovou silou, že se na nižších stupních, v krajinách a okresech, zřizovaly školy další, i když postrádaly často kvalitní učitele a jejich výsledky nebyly tak ideální, jak bychom si přáli. Ani přes tyto nedostatky táborské školy neztratily na své přitažlivosti. Ono totiž spojení obou turistického s tě-

výchovným, branným a společenským bylo nepopravitelným krokem vpřed. A hlavní přínos? To, že se vyzvodila a v neformální praxi realizovala idea kamarádství, úcty a scudružského vztahu mezi mladými lidmi, idea společné práce, pomocí druhým. Tato myšlenka pomohla ovlivnit další mladé lidé, vytvořit pocit sounáležitosti i zodpovědnosti za celé hnutí. Stala

se tedy významným politickým činitelem ve výchově svazáků.

2. Když se o zřízení Táborských škol uvažovalo, nebylo to jen záležitostí pracovníků tělovýchovně branného oddělení ČSM. Spolupracovala na tom i učebně metodická komise odboru turistiky ČSTV, která byla orgánem konzultačním. Rozhodně projevila dostatek pružnosti: myšlenku nejen podpořila, ale dodala i takové instruktory, jakými byl například Luděk Smutný a Vlasta Snopk.

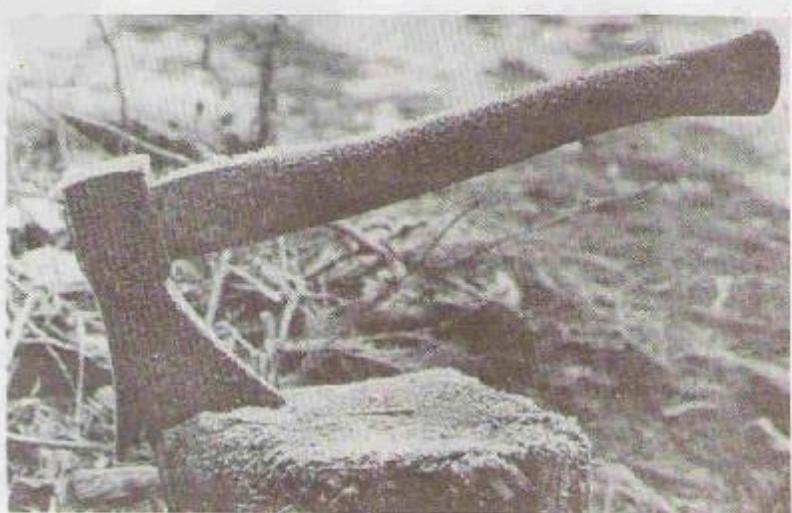
A vyplatilo se to i turismu. Úspěch svazáckých Táborských škol pomohl oživit turistiku mládeže, resp. její organizační formy a obsah v samotném ČSTV. V roce 1967 se objevily první směrnice o zřizování táborských (dnes turistických) o lílu mládeže

známých TOMů, tež v roce proběhla v Lukově první Lesní škola pro cvičitele. Náplň če bála ze svazáckých zkušeností, při práci „v terénu“ se zvláště vyznamenala parta turnováku v čele s Karlem Zákonou a Luděkem Smutným, která různými akcemi a vlastním bulletinem ukazovala ostatním cestu. Rozdíl byl jen v tom, že TOMy se staraly o vhodné formy pobytu v přírodě i pro mladší než patnáctiletou mládež a musily ji proto rovněž přizpůsobovat metodiku. Na školních ČSTV se pak objevovali — a dosud se objevují — i absolventi svazáckých táborských škol, kteří do nich vřinášejí zdravý duch i bohaté zkušenosti. Práce svazáckých Táborských škol nebyla nadarmo!

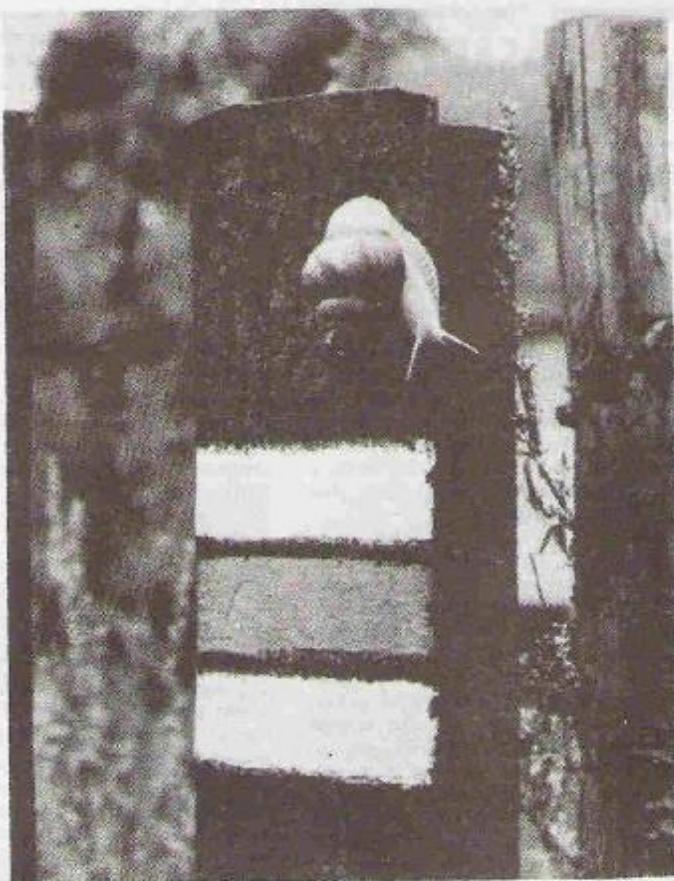
3. Do budoucnosti bych Táborským školám SSM chtěl přát jen krátce: aby šly s dobovou a neupívaly na tradicích. Na takovéto ustrnuli už doplatilo mnoho kdysi dobrých a pokrokových organizací a myšlenek. To, co bavilo nás, provádějí současníci jen ze setrvanosti a budoucí generace už to bude cítit jako přítěž. Zkrátka — je třeba si namáhat mozký a hledat nové formy, nový obsah, nové vztahy.

Fotografie na stranách 7, 8, 9, 10, 11, 12:

Fr. Dostál, T. Kohout, Zd. Thoma

NOČNÍ VÝSADEK

Vystehla jsem celou řadu důvodů, proč se takové bláziniviny nemám zúčastnit. Když na mě neplatilo nebezpečí bloudění a případného zranění, přišli na řadu divočáci a tak, že to neskončilo u loupežníků. Máma je na naše toulání — tím myslím turistiku — už zvyklá, ale tohle na ni bylo přece jen trochu moc.

— Kdo to jakživ viděl, aby se setnáctiletý pulci toulal v noci po lesích a ani nevěděl, kde jsou... —

Nakonec se ale vzdala, strčila mi do kapsy větrovky svacínu a do druhé zásobní baterie do svítidly.

— Ahoj, mami!

— Dej na sebe pozor!

Autobus byl skoro plný. Žatec se nafil do tmy, když jsme vyjížděli. Smich se rozléhal, skoro jsme zapomínali, co nás čeká. Ani jsme se moc nestarali, kudy jedeme mezi sloupy chmelnic, v množství malých vesnic byla potřeba každá orientace marná.

A pak náhle jsme zastavili a první dvojice byla vysazena. Smich nás přešel. Neznali jsme pořadí, v jakém plujeme a při každém zahradění nám přejel mírně bráz po zádech. Pak jsme se Jarkou doškaly. Dostaly jsme do ruky mapu a noč jsme se nedával, ocitly jsme se uprostřed polí a v dálce mizela koncová světla autobusu. Tak trolej je noční výsadek?

Počaly jsme srovnávat terén s mapou. Obě nás mučila stejná otázka, kde to jsme? Orientace se nám moc nedávala, a tak, po chvíli týpaní a rozpaků, jsme se vydaly po silnici

směrem, odkud jsme přijely. Štěkot psů a mihotavá světla za cípem lesa prorazily vesniči. Podle orientační tabule jsme zjistily, že do cíle výsadku ve srubovém táboře v Pnětlukách je asi 10 km — ovšem půjde mezi lesy! Cesta po silnici by byla mnohem delší. A tak chtěli něco, a jestým vzháním, jsme vstoupily do lesa. Na cestu vidět nebylo, vedl nás pouze úzký pruh oblohy mezi vysokými stromy. Nenadálý pohyb větve, zapraskání způsobené vyleštěným ptákem, stačily rozbušit srdečka. Jarka hrdinsky konstatovala, že jsme vyjukaná, ale za okamžik s výkřikem mě chytla za ruku, když při krku před námi se mihla vyleštěná srna.

S úlevou jsme uvítaly ohromnou pomerančovou kouli měsíce vycházejícího nad Podlesím. V jeho záři se objevil masív Pravdy a zbytky středověkého hradu. Do severního úbočí se vryvá lesnaté údolí, následuje travnatý palouk, a pak už, zaplat pánbu, je náš cíl — srubový tábor.

Dobře jsme si to vymyslely, ale hůl to skončilo. Naše údolíčko nebylo jediné, které brázdí masív Pravdy, a tak podle zákona schvalnosti jsme se po namáhavé cestě ocitly v údolí scusedním. Asi jsme nevěnovaly dost pozornosti vrstevnicím na mapě. Kdo by se v nich v noci vyznal, když i ve dne dělají potíže...? Za nepozornost jsme zaplatily dalšími kilometry cesty, až před půlnocí jsme objevily skutečný tábor. Mezi posledními, ale beztak jsme se divily, že jsme to vůbec dokázaly.

Pokud se rozhodnete zorganizovat podobnou noční dobrodružství, jistě

vám přijde vhod několik praktických informací.

Prostor výsadku volime nejraději ve středně členitém terénu se značným zalesněním. Vystihnáme se skalnatého, bažnatého nebo jinak nebezpečného prostoru. Vyhnáme se také okolí vojenských prostorů a větším vodním tokům. Účastníci se zde houfují třeba u jediného mostu a tím komplikují osamocenému pochodu noční krajincu zcela mizí. Nezapomeňte konání výsadku oznámit příslušnému oddělení VB a lesní správě.

Start výsadku může začít až po setmění. Žádovníci si musí před odjezdem zavázat cíl štěkem, který si smí sundat až při výstupu z autobusu. Dvojice vysazujeme na předměstech minimálně půl kilometru od sebe. Nevysazujeme ve vesnicích ani na křižovatkách cest. Délku trasy volime s ohledem k obtížnosti terénu a s ohledem na věk účastníků. Pro chlapce obvykle 10–12 km, dívčatům stačí 6–8 km.

Vybavení závodníka — kapacní svítidla, zásobní baterie, buzola, pištálka a obrazový batoh. Při vysazení obdrží dvojice základní mapu 1:50 000 a legitimaci závodníka, kde je uveden cíl výsadku a pro případ zlodědání nouzové telefonní číslo.

Cíl výsadku umisťujeme obvykle v místě s možností ubytování. Při stavbě tratí se snažíme, aby před cílem mohli závodníci přejít zalesněný hřeben. Zde dochází k největšímu dobrodružství výsadku. Každý potom rád vzpomíná na menší či větší bloudění. V cíli obdrží závodníci malé občerstvení a ti, kteří došli ve stanoveném časovém limitu, obdrží DIPLOM ODVAHY.

Základní mapy měřítka 1:50 000 si pořadatelé mohou vypůjčit na OV ČSIV nebo pro potřebu organizace zakoupit u příslušné krajské prodejny map oblastního ústavu geodézie (mapový list za 14 Kčs).

Propagace výsadku patří mezi nejdůležitější práci pořadatele. Mimo běžné formy propagace je vhodné vydat propozice, ve kterých je uveden pořadatel, doba a místo startu, způsob a termín přijímání přihlášek, vybavení závodníků, zajíždění noclehů a v neposlední řadě stručný popis průběhu výsadku.

VLADIMÍR THEUER

Foto: Fr. Dostál

• Po roční přestávce se opět v roce 1975 uskutečnil tentokrát již IV. ročník zimní ústřední tělocvičné školy ČÚV SSM. Místem konání bude opět tradiční Boršov ve Velké Fatře. Přihlášky na tuto školu začne přijimat oddělení tělesné a branné výchovy ČÚV SSM začátkem října 1974.

• Časopis Teorie a praxe tělesné výchovy zvářejnil ve svém letosním prvním čísle stat Ivana Vejlupka, MUDr. Jana Bruthanese a Stěpána Skorpila pod názvem Tělesná výchova v Socialistickém svazu mládeže a jeho Pionýrské organizaci.

Na zasedání Metodické rady pro pobyt v přírodě TVBK ČOV SSM byl předložen a schválen materiál Zásady pořádání experimentálních akcí. Výpracování konceptu (jež se jednak zabývá významem a vymezením vlastního pojmu, jednak určuje konkrétní podmínky a postup realizace těchto akcí) si vynutilo nedostatečné vymezení a nejednoznačnost užívání termínu experimentální akce. Vyhrál jsme a předkládáme vám nejdůležitější části tohoto materiálu, který již posloužil jako veditko pro přípravu a uskutečnění akce: Projekt Jezeník a Gymnasium.

Cinnost na úseku pobytu v přírodě se řídí několika základními principy jako je důsledné spojení společensko-kulturního poznání s rozvojem pohybových dovedností, aktivní zapojení účastníků do programu, maximální pestrost a různorodost programové skladby atd. Tyto zásady uplatňované při organizaci volného času tráveného v přírodě, vycházejí ze zájmů naší společnosti. Umět zorganizovat vhodný druh rekreace a typ zábavy, naplnit své zájmy, dokázat na jít vhodné způsoby uvolnění – to jsou faktory nesmírně důležité pro zdravý vývoj společnosti. Aktivní odpočinek umožňuje nejen podstatně větší obnovení pracovních sil, ale změna pasivního postoje v aktivní zapojení do činnosti je také potenciálním zdrojem harmonického vývoje činnosti, zejména morálních, vělních, fyzických vlastností, vztahu ke kolktivu, pomáhá vytvořit socialistický styl života všebc.

Dosavadní práce dosáhla nesporných úspěchů. I přesto však zůstává jedním z hlavních úkolů neustrneut, hledat nové a perspektivní programy i formy, rozšířit bohatost a pestrost činnosti. A tloha navrhování a zkoušení nových, progresivních prvků připadla právě experimentálním akcím. Dosavadní vývoj činnosti však ukázal, že tato představa již neodpovídá současnemu stavu. Z analýzy vývoje zároveň vyplývá nové pojetí experimentálních akcí a proto je nutno aspoň ve stručnosti se touto otázkou zabývat.

První akce, které se snažily přinést něco nového do činnosti na úseku pobytu v přírodě a získat nové zkušenosti, byly pořádány na ústřední úrovni. Těchto akcí postupně narůstalo, rostly i zkušenosti a metodické peznatky. Činnost nabyla značné pestrosti a přitažlivosti, stala se kvalitou. Avšak masový rozvoj pobytu v přírodě a rozšíření této činnosti do celé organizace vyžaduje zapojení a prenikání této činnosti na úrovně krajů a okresů. Po ukončení první etapy, jejímž cílem byl rozvoj a zkvalitnění práce na ústřední, začala druhá etapa – přenosování činnosti na KV a OV SSM. Okolo TVB oddělení ČOV SSM je poskytovat metodickou pomoc a zkušenosti získané při orga-

ZÁSADY POŘÁDÁNÍ EXPERIMENTÁLNÍCH AKCÍ

nizování akcí níže uvedeným článkům svazáckých organizací. Zároveň bylo stanoveno, že na centrální úrovni budou pořádány zásadně akce nové, hledající netradiční formy i novou programovou skladbu akcí, přičemž odzkušené náměty budou poskytovány jako metodický materiál.

Pro stanovení cíle a náplní experimentálních akcí je nutno vzít v úvahu i další hlediska. Cinnost na úseku pobytu v přírodě je rozdělena do čtyř odkornoostí – zimní, vysokohorské, letecké a vodácké, přičemž každá má své zvláštnosti, podmíněné především základními sportovními prvky. Na druhé straně je zde však mnoho společného. Každý instruktor při vedení akce se musí polýkat s mnoha problémy psychologického a pedagogického charakteru, často musí hrát v úvahu i sociologickou problematiku, hranice pohybových možností, a to vše navíc k odborným předpokladům pro danou činnost. Lze namítat, že mnohé je možno nastudovat z odborné literatury a že každý má rovněž jisté zkušenosti. Pro absolvování TŠ je předepsána zkouška z nezákladnějších poznatků těchto společenskovoředních oborů, avšak to je skutečné teoretické minimum, jehož zvládnutí vyžaduje mnoho práce. Uspěšná práce s lidmi na každém úseku lidské činnosti vyžaduje zkoumání této složité problematiky a rovněž tak, má-li jít naše činnost stále kupředu, je nutno se těmito aspekty zabývat experimentálně.

Stručný rozběr dosavadní práce umožňuje přistoupit k vymezení vlastního pojmu experimentální akce. Požadavky a charakteristiky lze shrnout do několika bodů:

1. Objektem zkoumání je vztah instruktor – kolektiv účastníků a faktorů podmíjujících tento vztah; obě proměnné jsou v neustálé interakci, avšak tento vzájemně působení je ovlivňováno řadou okolností objektivního charakteru včetně vztahů vnitřních obou skupin. Tento neobyčejně složitý komplex proměnných dává možnost postavění mnoha výzkumných projektů.

2. Programová náplň experimentální akce z hlediska novoty je rozdělena přibližně na polovinu; složení programu (zastoupení pohybové a kulturní stránky) je dáno do značné míry charakterem experimentálního projektu.

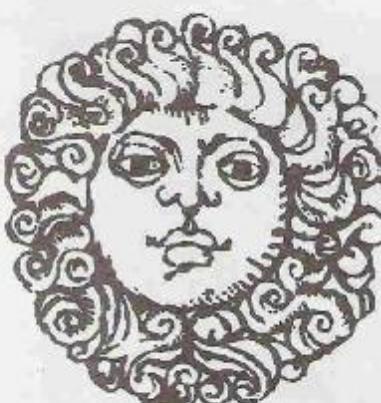
3. Ve vedení akce musí být aspoň jeden člověk s eruditou v příslušném oboru (podle charakteru experimentu); zde se clevirá široké pole spotuprácce s odborníky - externisty.

4. Experimentální akce může realizovat jen ČOV SSM.

Pro přesné vymezení pojmu experimentální akce je nutno uvědomit si jeho odlišnost od některých jiných akcí pořádaných na centrální úrovni, o nichž se většinou dosud hovořilo jako o experimentálních. Převážně se jedná o spojení nových forem (např. spojení vysokohorské turistiky s lyžováním, spojení práce s následujícím putováním po horách nebo volbou bicyklu jako dopravního prostředku), tedy kombinací více méně známých forem pobytu v přírodě, přičemž hlavní programová náplň jednotlivých forem zůstává relativně stejná. Je jen zasazena do jiného rámce, je linak organizována. Akce na ústřední úrovni přinášejí samozřejmě také hodně nového v programu, zařazují a zkouší různé hry, závody, téma diskusních večerů apod. To všechno poskytuje množství empirických dat, jež mají širokou oblast využitelnosti. Tyto akce však ne rozdílují od experimentálních nejsou postaveny a zaměřeny na zkoumání vztahu zájemného působení na jednu proměnnou a zaznamenávání změn druhé proměnné. Peznatky a závěry experimentálních akcí nabývají obecnějšího charakteru a nepomáhají při přípravě a vedení akce zvláště z hlediska pedagogického a psychologického.

Zpracování a zprístupnění výsledků experimentálních akcí může velmi pozitivně přispět ke zkvalitnění celé práce na úseku pobytu v přírodě. Všeobecně je nutno mít na zřeteli, že akci rekreačních či zájmového zaměření je různými organizacemi pořádáno mnoho a že je žádoucí, aby peznatky a zkušenosti získané SSM pomohly zkvalitnění a dalšímu rozvoji využití volného času všech mladých lidí.

-is-

TÁBORNICKÉ ŠKOLY JAK BYLY, JAK JSOU A JAK BY MĚLY BYT

Jíž sám nadpis skrývá v sobě několik všeobecných zjištění. Předně předpokládá, že pisatel těchto řádků by toho mohl dost pamatovat, protože toho již hodně zažil. Za další lze usuzovat, že by mohl být schopen po rovnat věci minulé s přítomnými. A konečně ze zážitků vlastních i trávených udělat závěry a na jejich základě formulovat představy o táborských školách, jak by mohly, nebo jak by měly být.

Chceme-li vůbec mluvit o táborských školách, musíme si uvědomit, že pojem táboreň i jeho realizace je u nás běžnou záležitostí. Pro značnou část naši populace je tento způsob rekreace v jistém věkovém období zcela běžný. Zatímco jedna část těchto zájemců o pobyt v přírodě a táboreň touto činností pouze víceméně pasivně prochází, druhá část nachází v této aktivitě zcela hlubší smysl a nezbytnost pro svůj způsob života. Těto druhé skupiny nemůže stařít pouhá informace a plýtvat značností o táboreni. Naopak, snaží se ve vlastním zájmu a z vlastní iniciativy nejenom tyto znalosti a prožitky rozšířit, ale cíti potřebu sdělovat radost z této činnosti a co víc, i jiné pro tu činnost získávat a učit. Zde můžeme všeobecně nalézat výchozí moment pro vznik táborských škol. Protože tato činnost je úzce spjata s jistým stupněm jednoduchosti a prostoty, se značným stupněm romantismu a vlastní aktivity, stejně jako s dosiazením volného času, není divu, že se koncentruje všude tam, kde se schází mladí lidé. A tak najdeme vysvětlení, že první táborské školy, o kterých budu mluvit, našly své počátky dnes již před deseti lety pod střechou ČSM. Ti, kteří je připravovali a realizovali, tak činili s velkým nadšením a často i s rozsáhlými zkušenostmi na tomto úseku. Byli si vědomi, že náplní musí být nejenom poznání přírody a vlastní táborské činnosti, jejíž principy jsou společné všem typům táboreňi na celém světě, ale že i tato činnost musí zapadat do celospolečenské koncepce, jejíž cílem je vytvoření člověka harmonicky vyváženého.

Cčasníci prvních táborských škol měli včítšinou za sebe již řadu let aktivního táboreňi a škola pro ně byla setkáním s jinými, kteří v této činnosti našli podobnou zálibu. Dale byla centrem výměny zkušeností a názorů na některé disciplíny, především táborské techniky, jako například stavění stanů, příprava ohniště a vaření, práce s nožem a sekrou apod. Žďářilo se kamarádství a pláteleství, které však nepřesahlo ve většině případu rámec skupin, z jejichž středu časníci škol přicházeli. Mnozí byli v úzkém kontaktu s trampským hnutím, ze kterého se snažili s většinou či menšinou úspěchem přenést pozitivní prvky do této škol. Nebylo proto divu, že byly slyšet staré i nové táborské

a trampske písni kolem taborového ohně. Některým symbolům a zvyklostem se dával význam, který přesahoval logiku člověka dnešních dnů. Učastníci, kteří málodky chybělo nadšení pro tu činnost, byli malo připravováni k tomu, jakým způsobem, při jaké příležitosti a komu získané poznatky předávat a rozširovat je. Chyběl pocit dobrovolné povinnosti nabýt zkušenosti sdělovat novým zájemcům, nádří to od nich nepožadoval a činnost dálka nesledoval. Byly sice stanoveny typy jednotlivých přednášených disciplín, ale osnovy témat a rozsah jednorovních disciplín nebyl jednoznačně určen. A tak docházelo k nerovnoměrnému obsahu poznání. Mohlo se tedy stát a někdy se také stávalo, že některé disciplíny nebyly předneseny nebo jejich dovednost byla mimofádně nízká. Návdory této některým nedostatkům, které jsme často více rušili než o nich věděli, vychovaly tyto školy řadu absolventů, u nichž nadšení nevyprchal a tuto činnost provadějí dodnes.

V roce 1969 po celkovém zhodnocení dosavadní činnosti a dosažených výsledků jsme začali připravovat novou koncepci táborských škol. Program škol dostal své osnovy, byl stanoven a zaveden přijímací řád pro návštěvky a schválena kritéria pro instruktory. K dosavadním přednášeným disciplínám z táborské techniky a znalostí přírody přibyla předměty jako pedagogika, rétorika, základy psychologie, ochrana přírody a životního prostředí, metodika her a v neposlední řadě i návaznost této činnosti na společenský život. Absolventi jsou povinni dle aktivity na tomto úseku pracovat a rozsah, stupeň i dopad jejich činnosti je sledován. Jestliže splní všechny podmínky, stávají se absolventi členy instruktorského sboru, v rámci kterého je zajištěno další rozširování odborných i všeobecných znalostí.

K pravidelným změnám došlo také ve struktuře zájemců o tyto školy. Zatímco dřívější měli znalosti z vlastního táboreňi a pozorování života v přírodě značně nově nastupující byli víceméně sportovní typy, kde pobyt v přírodě a znalosti o ní byly více či méně druhotnou záležitostí. Nově zavedené osnovy a metodika přednášek jim více vyuvovaly především proto, že vlastní část z nich jsou studenti anebo ti, kteří před nedávnem školu dokončili. Nic si nezadal ovšem v jistém stupni dravosti, se kterým na nově přednesené problematiku reagovali a vůbec jim nechyběla a nechyběla snaha zařadit se v žebříčcích soutěží, her a bodování na nejlepší místa. Zavedené osnovy dale dovolují porovnávat vzdáleně ročníky i kategorie a hodnotit nejen po bezprostředním dokončení škol ale i později, za rok, za dva, výsledky proběhlých škol. Zatímco technická a sportovní složka zůstává anebo se značně vylepšila, je třeba konsta-

tovat, že poznání přírody, života v ní i důležitost jejího působení na člověka se stává popelkou a tak ztrácí chtě nechtě to nejdůležitější, proc viastné táborské školy byly zakládány. V osnovách, které jsou nebyly připraveny jen od zeleného stolu, se nedocenilo a dokučuje i přehledně zpětné působení přírody na člověka i celý kolektiv a tato se stala pouhou, byť zdravou a hezkou kulisu našeho táborského dění.

Při sledování další činnosti absolventů školy navzdory rozšíření poznání, lepším pedagogickým i psychologickým znalostem, chybí stále u fády z nich aktuální zájem vztahnut do tohoto procesu poznání další přimě či nepřímě zájemce a tak neustále rozširovat okruh lidí se stejnými zájmy a zálibami. Zůstávají často pasivními čekateli na to, co jim bude nabídnuto nebo příkazano. Domnívám se totiž, že správnost této cesty by měla vést všechny k aktivnímu a k trvalému výhledování všech příležitostí i možnosti propagace tohoto způsobu využití volného času.

Jen z rámcovaly nadhozených problémů, na jejichž výčet si autor nečiní nárok úplnosti, si lze učinit představu, jak by měly, nebo mohly táborské školy vypadat v bezprostřední budoucnosti. Školy stále budou potřebovat dobré promyšlené a stále vyvěřené osnovy výuky. Budeme však muset rozšířit stupeň poznávání přírody, zdůrazňovat její bezprostřední i vzdálený význam i vliv na život člověka a to jednotlivce i kolektivu. Nedílnou součástí se musí stát aktuální ochrana přírody jako nejdůležitější součásti tzv. životního prostředí. Celá naše aktivity musí vést k tomu, aby vlastní proces táboreňi zanadal harmonicky do přírodního prostředí.

Pro školy bude třeba stále vybírat a vychovávat nové instruktory, kteří budou mít nejenom dostatečnou znalost vlastní problematiky a to nejen teoretickou, ale důkladně podloženou praxí. Samozřejmě zůstává jedním z prvních předpokladů vysoká společenská angažovanost instruktur.

Problémem, který je třeba řešit z různých hledisek, je otázka počtu absolventů táborských škol. Jsem plně přesvědčen, že jich je silně značný nedostatek vzhledem k významu, který tato činnost má, a jen v nepatrné míře jsme schopni ovlivnit spontánnost procesu, kterému hledáme aktivní pobyt v přírodě. Proto není utopické představa široké a hromadné základny instruktur, kteří by prošli prvními základními stupni, to je okresními, případně krajskými táborskými školami a tak pomáhali formovat činnost v základních organizacích SSM i mimo ně, přičemž ti nejuschopnější a nejaktivnější z nich by se dalším studiem zařadili mezi organizátory náročnějších a závažnějších akcí.

MUDr. MILOUŠ STÁREK

O BOTÁCH

PRO VYSOKOHORSKÉ TURISTY A HOROLEZCE

V Evropě existuje nesčitné množství různých druhů obuvi pro vysokohorskou turistiku a horolezectví, od nejlacnějších až po nejdražší, v různých barvách, s různým sněrováním, různé svršky a podešve a různé váhy (400 g – 4 kg páry). Opravdoví turisté a horolezci dávají přednost středně těžkým modelům. Levnější boty s drsnou kůží na svršku dřívě navlhčou.

Extrémní lezci používají výhradně francouzské boty, hlavně od firmy Galibier. K tomuto účelu dohledejte výrobu boty firmy Hanwag a to model Friction. U nás v ČSSR vyrábí velmi dobré lezecké Botina – Police v Čechách za 135 Kčs. Tyto boty byly zakoupeny v Benátkách v prodejně HORAI. (viz obr. 1).

V poslední době směřuje vývoj k těžké universální botě. Tato poskytuje noze pevnost a její nohohebná podrážka umožňuje využití i nepatrných stupňů. Tento vývoj je již ukončen a dochází ke členění: pro skalní túry na výpenci spod. se dává přednost lehké botě a pro dlouhé kombinované túry zejména v západních Alpách, se užívají boty dvojitě a trojitě, pro ostatní akce se užívají normálně těžké boty, vhodné pro stoupat k železu.

Životnost obuvi závisí přirozeně na počtu tát, na terénu, na lezeckém stylu, na způsobu chůze. Dvakrát podražené boty se mají vyfudit jako nejlepší podrážka se ze všech mateříků nejvíce osvědčil vibram.

Velmi často výrobci produkují horolezeckou obuv s neobecnou podešví (pomoci vestavěně vložky ocelové nebo z umělé hmoty). Toto zpevnění sice přináší dobré držení nohy na malých stupňech a úsporné lezení z hlediska sily, ale způsobuje obtíže při chůzi. Všeobecně se dá říci, že trend neobecné podešvy ustupuje. Manžety na botách jsou měkké a vyšší. Přesto se však dává přednost kamaším, jako nejnovějším zábraně proti vnikání sněhu do bot.

Lidé, kteří jsou náhodně k potřebě nohou by neměli používat boty s těsnou přiléhavou manžetou –

k vůli provzdušnění. V takovém případě je dobré natahovat kamaše nehnad při nastupu u chaty, ale až teď, jsme-li opravdu v oblasti sněhu.

Přední díl svršku má být zesílen – nejlépe zdvojen zejména pro túry ve hrušnu a ledu. Taková úprava však neprodlužuje životnost bot, protože doje ke zničení dvojitě špičky, jsou ostatní kritická místa dřívě opotřebována.

Zkušelo se nahradit sněrování pletezkami, avšak neosvědčilo se. Rovněž se upustilo od úpravy kožené obuvi plastickým nástříkem. Neuspěla ani barevná úprava kůže a italská pěnová výplň. Turisté a horolezci jsou setrva a nejsou příliš nakloněni moderním výstřelkům.

Kritické body na horolezecké a turistické botě.

Na obrázku 2 je pohorka, výrobce

Podstatou známkou Poprad za 515 Kčs. 1. Okrajová manžeta bývá nedostatečně měkká, netěsná a proto ani nezabraňuje vnikání sněhu dovnitř. Ca-

ste zvládne, pojde se, nebo se předčasně roztřepí.

2. Jazyk bývá někdy slabý, jindy příliš silně vycístatován (mnoho novové gumy způsobuje velmi pomalé sušení promoklé boty) a kromě toho při chůzi se jazyk posouvá – měl by být přitiskněn na jedné straně.

3. Sněrování: háčky by se neměly z kůže vytrhávat. Sněrovadla by

mohla mít delší životnost. V oblasti sněrování při ledovcových a sněhových túrách se drží sníh a voda a proto v těchto místech hota nejdříve promokne. Jen malá modelka (franc.) je vybavena gumovým krytem, který se při sněrování připevní pod tkanicíky.

4. Špička boty nemusí být bezpodmínečně zesílena nebo zdvojená. Je to vhodné jen u bot určených pro ledovcové túry.

5. Dva nebo třikrát prošílá, nebo zvulkantizovaná podešev je zbytečný příprav.

6. Podešev má být hrubá s hlubokým profilem, měla být ohnivá a při chůzi umožňovat odvijení chodidla od země.

7. Zpevnění paty a kotníku tímto způsobem je dobré.

8. Pouťko nad patou je zbytečné – zbytečně sešíhy navíc, další pravdepodobnost rozprávání a možnost vnikání vody dovnitř. Ca-

Impregnování obuvi

Namočené pohorky sušíme v mřížném teple nebo v průvanu. V zimě pohorky nakonzervujeme, krémujeme je a vysoko leštíme, aby se na nich neudržel sníh. Pohorky impregnujeme měsíce až dva před používáním téměř to způsobí:

1. V teplé vodní koupeli rozpouštět jednotlivě a za stálého mlácení: 4 – cerasin, 5 – parafín, 20 – lněný olej nebo lněná fermež, 40 – kalafuna, 40 – benzín.

2. 90 – lněná fermež, 5 – parafín, 55 – benzín.

3. 1 – parafín, 1 – lněný olej, 1 – lín.

Některou z těchto směsí několikrát natíráme zahřátou obuv. Sýry obuv vyplníme měkkým lyžařským voskem a po ztuhnutí zažehlíme mřížně nahřátým nožem.

Zpracoval JAN VIDUNA

Foto autor

